

Beyazıt Akman: Fatih'in Müslümanlığını sorgulayanların asıl derdi Türk-İslam medeniyetiyle

Orhan SENCER / İSTANBUL, () - DÜNYANIN İlk Günü, Son Sefarad, Osman gibi sevilen tarihi romanların yazarı akademisyen Beyazıt Akman, 15 yıllık araştırmalarını ilk kez "Kayıp Tarihin İzinde: Fatih'ten Shakespeare'e Doğu-Batı" adlı...

Orhan SENCER / İSTANBUL, () - DÜNYANIN İlk Günü, Son Sefarad, Osman gibi sevilen tarihi romanların yazarı akademisyen Beyazıt Akman, 15 yıllık araştırmalarını ilk kez “Kayıp Tarihin İzinde: Fatih’ten Shakespeare’e Doğu-Batı” adlı eseriyle kitaplaştırdı. Akman’ın yeni kitabı, son günlerdeki Fatih Sultan Mehmet tartışmaları ve ABD Başkanı Donald Trump’ın Kudüs çıkışı hakkında da önemli tespitler içeriyor.

Fatih’i ve fethi 650 sayfalık bir epikle anlatan ve 10 yıl önce yayınlandığında edebiyat dünyasında büyük ses getiren Dünyanın İlk Günü romanını, 29 Mayıs 1453’ü ‘dünyanın sonu’ diye nitelendiren Batılı tarihçilere cevap olarak adlandıran Beyazıt Akman, kendi deyimiyile bir ‘Fatihperest’ olarak tekrar okuyucularının karşısına çıktı. “Kayıp Tarihin İzinde”, Doğu-Batı çatışmasını, Batı’daki Türk-İslam algısını, Rönesans’ın arkasındaki İslam ilmi mirasını, Dante’nin Müslüman âlimlere olan borcunu ve Shakespeare’in Türklere bakışı gibi pek çok ilginç konunun izini sürüyor. Yazar, “Amerika’nın keşfinde Müslümanların rolü neydi”, “İslam olmasaydı Gutenberg’in matbaası neden bir işe yaramazdı” ve “Engizisyonun kitap yakma tarihi ile günümüz Batı dünyasındaki benzerlikler neler” gibi sorulara da kitabın sayfalarında yanıt veriyor.

“Kayıp Tarihin İzinde: Fatih’ten Shakespeare’e Doğu-Batı”, lisansını Bođaziçi ve ODTÜ’de bitiren, master ve doktorasını ABD’de yapan, 7 yıl boyunca Illinois ve New York’taki üniversitelerde “Osmanlılar” ve “Batı” gibi dersler veren ve Smithsonian Enstitüsü’nde de bulunan Akman’ın araştırmalarının kısa bir özeti gibi. 10 yıl Amerika’da yaşadıktan sonra ülkesine dönen akademisyen, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi’nde araştırmalarına devam ediyor. Oryantalizm konusunda uzmanlaşan Akman, kitabını da Filistinli düşünür ve aktivist Edward Said’e ithaf etmiş. 2018, Edward Said tarafından kaleme alınan Oryantalizm kitabının yayınlanışının da 40’inci yılı.

ile bir söyleşi gerçekleştiren Beyazıt Akman, kısa zamanda çok satanlar listesine giren “Kayıp Tarihin İzinde: Fatih’ten Shakespeare’e Doğu-Batı” eserinin yanı sıra gündemdeki konularla ilgili görüşlerini aktardı.

“BUGÜNKÜ DOĞU-BATI ÇATIŐMASININ KÖKENİ, FATİH’İN İSTANBUL’U FETHİNE DAYANIYOR”

- Fatih’i ve fethi anlamak neden sizce bu kadar önemli?

- Bugün Doğu-Batı atıőması, ikilemi dedikleri şey aslında 29 Mayıs 1453’te başlıyor. Yani bu kavramların kökeni Fatih’in İstanbul’u fethine dayanıyor. Ben bugün size nasıl ki Kuzey-Güney atıőması ya da medeniyetleri dediğim

zaman bir şey ifade etmiyorsa, fetihten önce de bu kavramlar anlamsız kalıyordu. Batı'nın kolektif şuurundaki Doğu-Batı arasındaki sınır İstanbul ile Atina arasında bir yerden geçen yapay bir çizgi. Atina, medeniyetlerin beşiği, İstanbul ise barbarlığın merkezi bu söyleme göre! Bu da yine fethi dayandırıyor. Buna göre, Doğu Roma İmparatorluğu Türklerin eline geçtiği zaman Greko-Roman medeniyetleri bitti ve günümüz anlamındaki 'Batı' oluştu. Daha doğrusu onlar bunu kurguladılar. Kendilerine 'medeniyet, demokrasi, özgürlük, bilimin beşiği, insan hakları' gibi her türlü pozitif değeri mal ederken, bunların olumsuz antitezlerini de Doğu'ya reva gördüler: Barbarlık, despotluk ve ilimsizlik. Kitapta bunu tafsilatıyla anlatıyorum; Batı 1453'te bizatihi 'Batı'ılaştı, Doğu'yu ise kendi lehine kurguladı. Bugünkü Türkiye-Avrupa Birliği tartışmaları bile bu mantığa dayanır onların kafalarında.

“AYA SOFYA'YI CAMİYE ÇEVİRMİŞ BİR SULTANA 'MÜSLÜMAN DEĞİLDİ' DEMEK AKILLI BİRİNİN İŞİ DEĞİLDİR”

- Son günlerdeki 'Fatih aslında Müslüman değildi' çıkışının bununla bağlantısı nedir?

- Orada aslında Fatih'ten çok Türk-İslam medeniyetinin tam kalbine bir saldırı var. Söylemek istedikleri şey şu: 'Fatih o kadar büyük bir hükümdar, o kadar büyük bir hümanistti ki, böylesi bir adamın Türk-İslam medeniyetinden

çıkmasına imkân yok. Müslümanlardan böyle bir lider çıkmaz!' Bizim medeniyet tarihimiz onlara göre öylesi bir barbarlıklar tarihi ki, yakıştıramıyorlar Fatih'i o tarihe. Ama nedir, İslam'a karşı bu kadar hoyratça konuşamadıkları için lafı Fatih'in Müslümanlığına götürüyorlar. Bu da özünde Batılı oryantalist bakış açısının, asırlardır devam eden bir geleneğin yeniden zuhur edişi. Eski ve çağdaş bazı Batılı tarihçiler dillendirmiştir bunu ilkin. Hayatından ve başarılarından etkilendikleri Fatih'i kendilerine mal etmek, "Aslında o da Hristiyan'dı, yani bizdendi" demek istiyorlar. Tüm bunlar Fatih'in Batı karşısındaki özgüvenini yanlış yorumlamaktan ileri gidiyor. Bizdeki bazıları Batı karşısında öyle bir aşağılık kompleksine kapılmışlar ki, onlar da Fatih'i bu medeniyetin parçası olarak göremiyorlar. Hâlbuki Fatih tam da çok iyi bir Müslüman olduğu için ilmi bir sıçrama gerçekleştirmiş, İslam'ı çok iyi özümlediği için büyük bir entelektüel sultan olmuştur. Platon'un 'filozof kral' dediği şeyi Fatih bizatihi başarmıştır. Zira o ilk emri 'Oku!' olan bir dinin mensubuydu. Âlimin mürekkebinin şehidin kanından değerli gören bir medeniyetin temsilcisiydi ve o ilmi Çin'de de aramıştır, Venedik'te de. Yoksa ki Peygamber Efendimizin (s.a.s.) hadisine mazhar olmuş, Trabzon seferinde tüm tarihçilerin kaydettiği üzere, "Bu benim elimdeki, İslam kılıcıdır!" sözünü etmiş ve Aya Sofya'yı camiye çevirmiş bir sultana 'Müslüman değildi' demek akıllı birinin işi değildir... Şunu da söyleyeyim; geçtiğimiz günlerde yine bu malum şahsiyetler Fatih ve Atatürk'ü kıyaslayarak 'İkisi de büyüktü ama Atatürk daha büyüktü' gibi laflar ettiler. Bunlar çocukça kıyaslamalar. Türk-

İslam medeniyeti Orta Asya'dan İstanbul'a ve Ankara'ya kadar bir bütündür. Fatih de bizimdir, Atatürk de.

“AMERİKA ORTA DOĞU'DA BATI'NIN BİN YILLIK OYUNUNUN YENİ SÜRÜMÜNÜ SAHNELİYOR”

- Gündemin bir diğer önemli konusu Kudüs de kitabınızda iki yerde geçiyor. Şövalyelerin karanlık tarihini anlattığınız kısımda ve Dante'nin İlahi Komedi'yi Müslümanlardan aldığını anlattığınız bölümde. Sizce tarih bu konuda bize nasıl bir ışık tutuyor?

- Kitapta şövalyeleri şövalye yapan şeyin Müslümanlara karşı savaşmak olduğu anlatılıyor ve bu tarihin izini sürüyorum. Papa II. Urban 1095'de bugün Fransa olan yerde şövalyeleri toplayıp, 'Kudüs işgal altında. Savaşacaksınız Müslümanlarla savaşın, öldürecekseniz gidin barbar Türkleri öldürün!' diyerek tarihin en büyük katliamlarından birini, Haçlıları başlatmıştı. Adamların Türklerle çok ciddi dertleri vardı. Kudüs'teki Müslümanların kılıçtan geçirilmesini bizzat yöneten Buyyonlu Godfrey Kilise tarafından tarihteki 9 büyük şövalyeden biri ilan edilmiştir. Bugün de Trump'ın konuşması Papa'ninkine benzerlikler içeriyor. Trump da, "Kudüs'te kan, cehalet ve terör hüküm sürmektedir. Bizim görevimiz oradaki radikalleri temizlemektir. Medeni insanların görevi budur!" yollu bir söyleme girişerek Batı'nın Orta

Doğu'daki bin yıllık oyununun yeni sürümünü sahneliyor. Kudüs'ü İsrail'in başkenti kabul ederek de yine bölgedeki kan ve çatışmanın dolaylı yoldan müsebbibi oluyor. Günümüzde Papa'nın buna karşı çıkışı da tarihin büyük bir ironisi olsa gerek.

“O GÜNÜN STEVE JOBS'I ÜNLÜ MUCİT EL-CEZERİ'YDİ”

- Kitabınızda öne çıkan konulardan biri de Batı biliminin arkasındaki İslam mirası ve bir zamanlar taklit edilen İslam sanatları. Bunu kısaca özetlemenizi istesek?

- İslam medeniyetinin üç büyük altın çağı var. Batı tarih anlatımının asırlarca saklamak istediği, bizdeki gönüllü sömürgecilerin de görmezden geldiği sayfalar bunlar. Gönüllü sömürgeciler dediğim, kendi milletine Hindistan'daki bir İngiliz subayının Hintlilere baktığı gibi bakan sözde aydınlarımız. 9-10'uncu asırlarda Bağdat, 11-12'nci asırda Endülüs ve 15-17'inci asırlarda İstanbul. Matematik, El-Harezmi'ye, tıp İbn-i Sina'ya, NASA'nın yıldız haritaları El-Sufi'ye ve diğer Müslüman alimlere dayanıyor. Bugün İngilizcede sayma sayılarının asıl karşılığı 'Arabic numbers'tır, yani Arapça sayılar. Algoritma adını El-Harezmi'den alıyor. Frenkler İbn-i Sina'yı Hippokrat'ın önüne koyarlardı. Ha ne var, biz bugün hâlâ Hippokrat yemini ediyoruz! Batı literatüründe bugün kullanılan Orion, Küçük Ayı ve Büyük Ayı yıldız kümelerindeki yıldızlar isimlerini hep İslam literatüründen almıştır. Takiyüddin,

kümelerindeki yıldızlar isimlerini hep İslam literatüründen almıştır. Takiyüddin, doğrusu 61 saniye olan Güneş apojesi derecesini 63 saniye olarak ölçmüştür ki, Kopernik buna 24 saniye diyordu. Teknoloji de o zamanlarda Müslümanlardan sorulurdu. O günün Steve Jobs'ı ünlü mucit El-Cezeri'ydi. Dante, İlahi Komedyayı miraçnamelerden araklayıp, ters düz edip bir Hıristiyan anlatısı haline sokmuştur. Sanata gelirsek, bugün nasıl gençlerin tişörtlerinde İngilizce sloganlar var, o gün de en ünlü Rönesans tablolarında Arapça yazılar taklit ediliyordu. Türk halıları o kadar kıymetliydi ki 17'inci asır İngiltere'sine bir kardinal Türk halısının üzerinde yürümüştü de kıyamet kopmuştu. Bakın tablolara, bizimkilerin üzerine bastıkları Türk halıları Batı'da masalara serili ya da balkonlara asılıdır; lüksün ve medeni olmanın sembolü olarak.

“SİYONİST DİASPORA BERTARAF EDİLMEDİKÇE ORTA DOĞU'DA HİÇBİR ŞEKİLDE BARIŞ SAĞLANAMAZ”

- O günlerde ilim çalışmalarının yapıldığı Bağdat ve Şam gibi şehirler ve genel olarak Orta Doğu bugün savaş ve çatışma ile anılıyor. Bu tezatı neye bağlıyorsunuz?

- Bölgede akan kan, savaşlar ve cehalet ne yazık ki 18'inci asırdan itibaren dünyayı sömürmeye başlayan emperyalist Avrupalı güçlerin mirasıdır. Bu, oryantalizm dediğimiz şeyin siyasi coğrafyaya, yani sahaya aksetmiş en

büyük sonucudur. İnsanlar oryantalizmi, “Batı, Türkleri sevmiyor” ya da “Hollywood Müslümanları kötü resmediyor” diye anlarsa bu eksik kalır. Edward Said’in 40 yıl önce işaret ettiği üzere Orta Doğu’da günümüzde yaşanan vahşet ile edebiyat ve kültür dünyasındaki Doğu-Batı ikilemi birbirinden ayrı düşünülemez. Emperyalist sömürgecilerin misyonunu da daha sonra Siyonizm devralmıştır. Siyonist İsrail yönetimi ve özellikle Amerika’yı etkisi altında tutan Siyonist diaspora bertaraf edilmedikçe Orta Doğu’da hiçbir şekilde barış sağlanamaz. Evinin ortasına füze düşen, kütüphaneleri bombalan, müzeleri yağmalanan insanları da hiç kimse niye bilimle uğraşmıyorsunuz diye suçlayamaz.

“ASIL BEBEK KATİLLERİ, TERÖR ÖRGÜTLERİ VE BATILI HAMİLERİDİR”

- Zeytin Dalı Operasyonu'nun Batı'daki yansımaları ile ilgili görüşünüzü de alabilir miyim?

- Öncelikle Allah Mehmetçiğimize yardım etsin, ordumuzu muzaffer eylesin. Bu operasyon, Türkiye'nin uluslararası hukukla da korunma altına alınmış, en doğal nefsi müdafaa hakkıdır. İşin benim alanıma bakan yönüne gelince, son birkaç gündür Batı'daki terörist dostu malum çevreler ülkemiz aleyhine yine bir propaganda savaşı başlattı. Onlar bu PR işlerini çok iyi biliyorlar. Bakın kitabımda şöyle bir cümle var: 'Batı dünyası asırlardır sahada alt edemediği

İslam'ı hep sahnede, sayfada ve beyaz perdede yenmeye çalışmıştır.' Şimdi buna sosyal medya da eklendi. Mehmetçik'in karşısına çıkmaktan korkan teröristlerin Batı'daki dostları savaşı medyaya taşıyarak askerimize karşı bir karalama kampanyası başlattı. Zannedersenem sadece şunu söylemek yeterli olacaktır: Kudüs'te bin yıl önce Haçlıların yaptığı vahşet, engizisyonun Avrupa'da insanları yakışı, Amerika'da yeni kıtada yerlilere ve siyahi ırka yapılan insan dışı muamele, Srebrenista'da ve Ruanda'da Birleşmiş Milletler'in gözü önünde gerçekleşen soykırımlar, Amerika'nın Bağdat işgalinde Iraklılara yaptıkları, Avrupa'nın göçmenlere karşı tutumu, Arakan'daki ve Doğu Türkistan'daki Müslümanlara yapılanlar, İsrail'in Filistin'deki katliamları ve Suriye'de katledilen çocukları Batı'nın sessizce izleyişi ortadayken hiç kimse Türkiye'nin kendi ulusal güvenliği için, bir nefsi müdafaa olarak teröristlere operasyon düzenlemesine dil uzatamaz. Asıl bebek katilleri, terör örgütleri ve Batılı hamileridir. Mehmetçik sivili öldürmez, ama PKK/KCK/YPG-PYD/DEAŞ, emperyalistler ve Siyonistler öldürür. Öldürmekle de kalmaz, yağmalar, çalar, katleder, işgal eder ve sömürür. Batıdakiler sıkıyorsa onlara hashtag açsınlar!